

TEEKENINGEN VAN JOS. HENRI GOSSCHALK.

Van een reis in het najaar van 1928 door Beieren, Tirol en Toscane kwam Jos. Henri Gosschalk terug met een verzameling teekeningen, reisschetsen, die vrij zijn van elke stijl-methode en dus „heel gewoon”. De visie van Gosschalk op het landschap is die van elk beschaafd reiziger en het eenige verschil is, dat de meeste beschaafde reizigers niet kunnen teekenen en Gosschalk het wel kan. Deze soort van argeloze reisschetsen, waarin de teekenaar zich onderwerpt aan de natuur en zijn persoonlijkheid dus niet opdringt, komen weer in de mode, maar wij zijn nog niet zoover, of de teekenaar, die zich in onzen gecompliceerden tijd verstout om „heel gewoon” te zijn, moet zich bij het publiek excuseeren. „Object dezer studiebladen — aldus de inleiding tot den catalogus van zijn bij D’A u d r e t s c h i n d e n H a a g geëxposeerd werk — was over het algemeen slechts de schoonheid der natuur en het zich daarin hervinden, met verzet tegen manier en ismen. Tegenover schematiseering of synthese, in andere opgaven noodwendig, het verlangen de veelvuldigheid, het leven en groeien te beelden, verschillend naar elk moment en naar gelang meer schilderend of meer teekenend werkende, het simpel realizeeren van wat boeide, eenig probleem.”

Het verzet van Gosschalk tegen de „manier” staat niet alleen; reeds eenige jaren vermeederen zich de teekenen, dat wij teruggaan naar een, zij het ook gelouterd, naturalisme. De groote golf van het cubisme met al de andere stijlmethoden, welke zich daaruit ontwikkelden, is gezakt en het getij ebt weer naar het vlakke strand van de natuurlijkheid. Een „manier” kan immers alleen maar tot iets leiden, wanneer deze de allernoodzakelijkste, uit het wezen van den kunstenaar zelf voortvloeiende uiting en vertastbaring is. Bij velen was de manier een vermoeiende pose en ook het verlangen naar synthese heeft in vele gevallen geleid tot een vergroving en afvlakking van het leven en tot een verwaarloozing van levens-manifestaties, welke men op den duur niet ongestraft voorbijgaat.

Zoo kan ik dit werk van Gosschalk met vreugde begroeten; het is spontaan en eerlijk en verschillende van zijn reisbladen geven het bewijs, dat ook hij, die zich argeloos tegenover de natuur stelt, die natuur nog niet behoeft „af te beelden”, maar deze kan weergeven in een beeld van persoonlijke ontroering. Zoo zijn dan teekeningen, als de Kaiserstallung te Neurenberg, het Toscaansche boerenhuis, de heuvelen bij Florence, een paar stadshoekjes van Wurzburg tot iets meer dan reisnotities geworden. Er is hier en daar een fijne teekenaarshand te bespeuren, die heel gevoelig kan werken en die direct en met veel uitdrukkingsvermogen het karakteristieke, of liever gezegd het wezenlijke weet vast te leggen van oude verweerde muren, van wilde hoopen klimplanten, van boomen en velden.